

Geenivarannot

Kuvat: Yhteinen kirsiä, Koikkalan luumu, Marjatta Uonkainen, Mansikka: Risto Tahvonon

Mia Sahramaa

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus

www.mtt.fi

Mitä geenivarannot ovat?

Viljely- ja puutarhakasvien, kotieläinten ja metsäpuiden lajit ja rodut

Yhden lajin/rodun kaikki geneettinen muuntelu: villit sukulaiset, maataiset, jalostuslinjat, modernit lajikkeet

Kaikki DNA:ta sisältävä elävä kasvi- ja eläinmateriaali esim. siitepöly, sulusolut, siemenet, kasvinosat, solukot

→ GEENIVAROJEN MONIMUOTOISUUS

www.mtt.fi

Miksi geenivaroja suojellaan?

- maa- ja metsätalous sekä niistä riippuvaliset elintarvike- ja metsäteollisuus perustuvat geenivarojen kestävään käyttöön
- viljelykasvit ja kotieläimet ovat arvokasta kulttuuriperintöömme
- riittävä geneettinen muuntelu on kasvin- ja eläinjalostuksen perusta
- biologinen tutkimus tarvitsee monipuolisen tutkimusaineiston

www.mtt.fi

“Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille.”

Suomen perustuslaki 1995

Kansainväliset sopimukset

- Kasvigeenivarasitoutous IU
International Undertaking on Plant Genetic Resources, v. 1983
- FAO:n alainen
- kasvigeenivarojen saatavuuden varmistaminen ilman rajoituksia
- geenivarat ihmiskunnan yhteistä perintää
- Maailman kasvigeenivaraohjelma GPA v. 1996
- Biodiversiteettisopimus CBD
Convention on Biological Diversity v. 1993
- YK:n alainen puitesopimus
- kasvi- ja eläinlajien monimuotoisuuden suojele, kestävä käyttö, hyötyjen oikeudenmukainen jako
- valtiolla suvereeni oikeus geenivaroihinsa

www.mtt.fi

Kansainväliset sopimukset

- **Kasvigeenivarasopimus IT**
International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture v. 2001
- elintarvikkeiden ja maatalouden kasvigeenivaroja koskeva sopimus
- tavoitteena kasvigeenivarojen suojele ja kestävä käyttö
- Suomen Eduskunta hyväksyi joulukuussa 2003 hallituksen esityksen IT-sopimuksen hyväksymisestä sekä lakiehdotuksesta
- monenvälinen järjestelmä
- kasvigeenivarojen saatavuuden helpottaminen

www.mtt.fi

